

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

**ЗВІТ
про результати відвідування
обласної комунальної установи «Хотинський психоневрологічний
будинок-інтернат»**

17.06.2026

м. Київ, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17.06.2026 групою НПМ здійснено відвідування обласної комунальної установи «Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат» (далі – заклад, установа, ПНІ, інтернат).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Сидоренко Олександр Олегович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Димарецький Олег Юрійович, представник громадської організації;

Єгоров Владислав Олександрович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Кутузова, 44, м. Хотин, Дністровський район, Чернівецька область, 60000.

Директор закладу – Цвентарна Наталія Борисівна.

Згідно з Положенням про обласну комунальну установу «Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат» (нова редакція), затвердженим рішенням Чернівецької обласної ради від 06.09.2021 № 332, установа є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 180 осіб. На день відвідування в закладі перебувало 173 підопічних жіночої статі, з них 47 підопічних – дієздатні особи, 1 особа – обмежено дієздатна, 125 осіб – недієздатні, 104 підопічних знаходяться під опікою закладу та у 22 підопічних інші опікуни, встановлену групу інвалідності мають 160 осіб, ліжкових хворих – 4 особи, 22 підопічних – маломобільні особи. Також у закладі перебуває 43 підопічних із числа внутрішньо переміщених осіб.

Фінансування закладу за 2025 рік склало 22 385 900,00 грн – профінансовано з державного бюджету, 3 033 900,00 грн – гуманітарна допомога.

Фінансування закладу станом на 01.06.2026 склало 11 936 900,00 грн – профінансовано з державного бюджету, 1 112 800,00 грн – гуманітарна допомога.

У 2025 році вартість харчування підопічних у розрахунку на одну особу на добу становить 115,30 грн, а витрати на медикаменти 11,84 грн.

Станом на 01.06.2026 вартість харчування підопічних у розрахунку на одну особу на добу становить 80,2 грн, а витрати на медикаменти 3,2 грн.

Штатна чисельність працівників ПНІ складає 116,5 штатних посад, з яких 66,5 медичний персонал: (зав. відділенням – 0,5; лікар психіатр б/к – 1,5; лікар загальної практики-сімейний лікар – 1; сестри медичні – 10,5; дезінфектор – 0,75; сестра господиня – 1; молодші медичні сестри – 51,25).

Установа розміщується в двоповерховому житловому корпусі. Територія закладу огорожена, озеленена та доглянута (фото 1). На території облаштовані криті альтанки, лави для відпочинку (фото 2).

На сходах при вході до житлового корпусу наявні пандуси для забезпечення безперешкодного доступу до приміщення маломобільним групам населення (фото 3).

В інтернаті функціонує підсобне господарство, в якому утримується велика рогата худоба та свині, а також перебувають у користуванні земельні ділянки.

Відповідно до експертного висновку Чернівецької регіональної державної лабораторії Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів від 27.02.2026 № 000173 п/26, питна вода з криниці за мікробіологічними та фізико-хімічними показниками відповідає встановленим вимогам санітарного законодавства.

За 2025 рік у закладі померло 7 підопічних, середній вік померлих становив 68 років, основною причиною смерті є ішемічна хвороба серця. Станом на 17.06.2026 у закладі померло 12 осіб, середній вік померлих становить 73 роки, основною причиною смерті також є ішемічна хвороба серця.

Відповідно до актів обстеження об'єкта фонду захисних споруд цивільного захисту від 03.06.2025 № 184 та № 185, об'єкт визнано готовим до використання за призначенням.

Заклад має затверджений План організації і проведення заходів з евакуації в обласній комунальній установі «Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат» від 17.11.2025.

У закладі організовано культурно-дозвілєву діяльність, спрямовану на забезпечення змістовного дозвілля підопічних та покращення їх психоемоційного стану. Зокрема, для мешканців регулярно проводяться пікніки, екскурсії та інші заходи соціально-культурного характеру.

Грошові кошти недієздатних підопічних, які перебувають під опікою закладу, використовуються виключно на задоволення їх індивідуальних потреб.

Одяг підопічних є персоналізованим, що забезпечує його індивідуальне використання та сприяє дотриманню права на приватність.

У закладі забезпечено підопічним безперервний та вільний доступ до безпечної питної води у достатній кількості, у тому числі шляхом використання кулерів.

У ПНІ створено умови для самостійного прання окремими підопічними власних речей у пральних машинах, що сприяє збереженню їхньої самостійності та формуванню навичок самообслуговування.

Під час відвідування встановлено, що зберігання продуктів харчування на складі організовано належним чином із дотриманням відповідного температурного режиму, умов товарного сусідства та належного маркування (фото 4).

Підопічні забезпечені раціональним чотириразовим харчуванням, наявне денне та перспективне меню, інформаційні стенди. За потреби підопічним організовується дієтичне харчування.

Заклад оснащено 7 генераторами, що забезпечують безперебійне електроживлення у разі відключення електроенергії.

На території закладу розташована капличка, що забезпечує можливість задоволення релігійних потреб підопічних.

На третьому поверсі житлового корпусу проводяться ремонтні роботи, спрямовані на покращення умов проживання підопічних.

Станом на день відвідування всі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги відповідно до Порядку реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.12.2025 № 1808.

Спеціалізована медична допомога та профілактичні медичні огляди підопічним надаються лікарями комунального некомерційного підприємства «Хотинська багатопрофільна лікарня» Хотинської міської ради.

Заклад отримав у встановленому законодавством порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, терапія, психіатрія; а також за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: сестринська справа за місцем провадження діяльності, затверджену наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 07.11.2019 № 2248.

Медичними працівниками не менше ніж один раз на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з

метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування у закладі та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування.

У закладі організовано виконання рекомендацій, визначених індивідуальними програмами реабілітації, зокрема щодо надання медичних, психологічних, соціально-побутових, фізкультурно-оздоровчих та інших реабілітаційних послуг. Реабілітаційні заходи здійснюються з урахуванням індивідуальних потреб підопічних, їх функціональних можливостей та стану здоров'я. Виконання рекомендацій програм перебуває під постійним контролем відповідальних працівників закладу та спрямоване на забезпечення максимально можливої соціальної адаптації, інтеграції в суспільство та підтримання належного рівня життєдіяльності осіб з інвалідністю.

На момент відвідування у закладі перебувало 9 осіб із захворюванням на цукровий діабет. Підопічним, які мають зазначене захворювання, регулярно проводиться визначення рівня глюкози в крові відповідно до наказу МОЗ від 24.07.2024 № 1300, а у разі потреби здійснюється корекція лікування.

У закладі перебуває одна особа, яка живе з вірусом імунодефіциту людини (далі – ВІЛ). Підопічна у повному обсязі та в установлені строки отримує антиретровірусну терапію, а також необхідні медичні послуги відповідно до призначень лікаря. Належна організація лікування та безперервний медичний супровід забезпечують контроль за перебігом захворювання, сприяють підтриманню задовільного стану здоров'я, мінімізують ризик розвитку ускладнень та запобігають прогресуванню хвороби. Медичне спостереження за підопічною здійснюється відповідно до вимог чинних клінічних настанов, стандартів і протоколів надання медичної допомоги особам, які живуть з ВІЛ.

Стоматологічні послуги підопічним закладу надаються у закладах охорони здоров'я м. Чернівці та м. Хотин. Доступ до зазначених послуг забезпечується шляхом організації супроводу підопічних до відповідних медичних закладів, а також попереднього узгодження консультацій і проведення лікувально-діагностичних заходів. Надання стоматологічної допомоги здійснюється відповідно до медичних показань, рекомендацій лікарів та індивідуальних потреб підопічних з метою підтримання належного рівня стоматологічного здоров'я та своєчасного лікування захворювань ротової порожнини.

Медична частина закладу забезпечена необхідними лікарськими засобами та виробами медичного призначення в обсязі, достатньому для надання медичної допомоги підопічним. Наявний запас медикаментів відповідає основним потребам закладу та забезпечує можливість своєчасного проведення діагностичних, лікувальних і профілактичних заходів. Під час відвідування дефіциту основних лікарських засобів і медичних виробів не встановлено. Рівень забезпечення медичними ресурсами створює належні умови для безперервного надання медичної допомоги та реалізації права підопічних на своєчасне отримання необхідного лікування.

Керівництво закладу активно співпрацює з благодійними організаціями та залучає позабюджетні ресурси для покращення умов проживання підопічних і розвитку матеріально-технічної бази. Значна частина заходів, зокрема придбання меблів, побутової техніки, облаштування зон відпочинку, встановлення елементів безбар'єрного середовища, а також проведення ремонтних робіт, здійснена за підтримки благодійників. Така взаємодія сприяє підвищенню якості надання послуг, створенню більш комфортних та безпечних умов перебування підопічних і свідчить про ефективну організацію роботи закладу щодо залучення додаткових ресурсів.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 37 підопічними та 7 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження та якість догляду від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування регіональною групою НПМ здійснено 29.01.2025, за результатами якого регіональною групою НПМ виявлено порушення прав:

- на охорону здоров'я та медичну допомогу;
- володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю;
- на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло;
- на повагу до приватного і сімейного життя;
- осіб з інвалідністю та маломобільних осіб.

За результатами попереднього відвідування регіональною групою НПМ вносились такі рекомендації:

1. Чернівецькій обласній військовій адміністрації:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності;

забезпечити контроль за дотриманням прав підопічних обласної комунальної установи «Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат».

2. Обласній комунальній установі «Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат» забезпечити:

- дотримання норм житлової площі на одну особу;
- безперешкодний доступ до питної води усім підопічним інтернату;
- регулярні стоматологічні огляди та надання необхідної стоматологічної допомоги підопічним із залученням кваліфікованих фахівців;
- створення умов для участі підопічних в культурно-масових заходах;
- заповнення вакансії організатора з культурно-дозвілєвої діяльності;
- встановлення в коридорах житлових приміщень горизонтальних поручнів для полегшення пересування маломобільних підопічних;
- обладнання туалетних та душових кімнат закладу з урахуванням потреб осіб з інвалідністю;
- підопічних закладу дієтичним харчуванням;

право підопічних на приватність.

У ході відвідування 17.06.2026 встановлено, що більшість рекомендацій, наданих за результатами попереднього відвідування, виконано.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 11 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 27 Конституції України).

1. Під час відвідування встановлено, що на 2-му та 3-му поверхах житлових приміщень закладу не функціонують системи протипожежного захисту, що порушує вимоги пункту 2.2 розділу III Правил пожежної безпеки, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. У медичній частині закладу має місце кадровий дефіцит, що негативно впливає на належну організацію та якість надання медичної допомоги підопічним. Зокрема, вакантними або неукомплектованими залишаються посади лікаря-психіатра та завідувача медичної частини.

Відсутність зазначених фахівців ускладнює забезпечення належного рівня медичного обслуговування, здійснення контролю за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог, організацію лікувально-профілактичних заходів, а також впровадження індивідуального підходу до підопічних.

Крім того, така ситуація призводить до надмірного навантаження на наявний медичний персонал, що, у свою чергу, ускладнює виконання ним службових обов'язків у повному обсязі.

3. Медична документація у закладі ведеться з порушенням вимог наказу МОЗ від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» та наказу МОЗ від 29.05.2013 року № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності».

Зокрема, у закладі не ведеться встановлена форма первинної облікової документації № 025/о «Медична карта амбулаторного хворого». Натомість використовується форма № 003/о «Медична карта стаціонарного хворого», що не відповідає вимогам щодо обліку та збереження медичної інформації про осіб, які отримують амбулаторну допомогу.

Зазначене ускладнює належну систематизацію даних про стан здоров'я підопічних, динаміку лікування, проведені діагностичні та лікувальні заходи та свідчить про недотримання встановленого порядку ведення медичної документації.

Водночас під час підготовки звіту зазначене порушення усунуто, про що надано відповідне фотопідтвердження (фото 5).

4. Під час вивчення медичної документації встановлено, що працівниками закладу не забезпечується отримання та документальне оформлення усвідомленої згоди підопічних на проведення психіатричного огляду за формою первинної облікової документації № 003-7/о «Усвідомлена згода на психіатричний огляд», затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.09.2016 № 970 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення».

Відсутність документально оформленої усвідомленої згоди на проведення психіатричного огляду свідчить про недотримання вимог законодавства щодо порядку надання психіатричної допомоги та створює ризик порушення прав підопічних на добровільність медичного втручання.

5. У закладі ведеться Журнал обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень. Водночас встановлено відсутність довідок первинної облікової документації за формою № 511/о «Довідка № ____ про фіксацію тілесних ушкоджень», оформлення яких передбачено наказом МОЗ 02.02.2024 № 186.

Відповідно до вимог зазначеного наказу, довідка за формою № 511/о підлягає оформленню у разі виявлення в особи будь-яких тілесних ушкоджень незалежно від характеру їх походження як у закладах з надання психіатричної допомоги, так і в закладах соціального захисту населення.

Неналежне документування фактів виявлення тілесних ушкоджень створює ризик втрати важливої інформації та може ускладнювати або унеможливлювати проведення повного й ефективного розслідування обставин травмування в подальшому.

Порушення права на свободу та особисту недоторканість (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України, стаття 25 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

6. Під час відвідування групою НПМ встановлено факт перебування підопічних на відокремленій території, обмеженій суцільною огорожею. Доступ до зазначеної території є обмеженим: входні ворота (двері) зачиняються на зовнішній замок, що унеможливлює вільне пересування підопічних та їх самостійне залишення цієї території. Підопічні перебувають у межах зазначеного простору під постійним наглядом санітарного персоналу (фото 6).

За інформацією адміністрації закладу, рішення про поміщення осіб до зазначеної території приймаються лікарями. Водночас у наданій для ознайомлення медичній документації відсутні належні медичні та правові обґрунтування застосування такого режиму. Зокрема, не міститься відомостей щодо наявності безпосередньої небезпеки для самої особи чи оточуючих, результатів оцінки

психічного стану, визначених строків перебування, підстав для продовження обмежувальних заходів, а також результатів регулярного перегляду доцільності їх застосування.

За таких обставин тривале перебування підопічних на закритій території має ознаки системного та необґрунтованого обмеження свободи пересування і фактичної ізоляції без належного документального оформлення, індивідуалізованого підходу та належних медичних і правових підстав. Така практика створює ризик свавільного обмеження прав осіб з психічними розладами, порушує принципи законності, необхідності та пропорційності втручання у права людини та свідчить про застосування обмежувальних заходів не як виключного і тимчасового заходу, а як складової організації функціонування закладу.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

7. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в житлових кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 18,9 м² (фото 7), а сама кімната розрахована на проживання 4 осіб. Відтак на одну особу припадає 4,7 м².

Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8 м²).

8. Під час відвідування встановлено, що обладнання прального комплексу закладу є застарілим та потребує оновлення, а наявна кількість пральних машин, зі слів персоналу, є недостатньою для забезпечення своєчасного обслуговування підопічних, що ускладнює організацію регулярного прання постільної білизни, одягу та інших речей (фото 8).

Зазначене може призводити до порушення санітарно-гігієнічних умов проживання підопічних та свідчить про неналежне матеріально-технічне забезпечення закладу.

9. У більшості оглянутих ліжок підопічних під матрацами виявлено розміщення дерев'яних настилів, що використовуються з метою компенсації їх зношеності (фото 9).

Така практика є неприпустимою для закладів соціального захисту населення та порушує підпункт 1 пункту 5 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957 (далі – Типове положення), відповідно до якого одним з основних завдань інтернату є створення належних умов для проживання підопічних.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – КЗК) у частині другій пункту 34 Восьмої Загальної доповіді [CPT/Inf (98) 12] зазначає, що

особливу увагу слід приділяти обладнанню кімнат для підопічних та місць відпочинку.

10. Через відсутність захисних сіток від комах на вікнах житлових кімнат у приміщеннях наявна значна кількість комах, що докучають підопічним, у тому числі під час сну.

Окрім того, у порушення вимоги пункту 3 частини 1 статті 42 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» вікна харчоблоку закладу не обладнано сітками від комах.

11. Під час відвідування встановлено, що приміщення першого поверху житлового корпусу закладу потребують проведення ремонтних робіт (фото 10). Зокрема, у кімнатах та місцях загального користування зафіксовано зношеність оздоблення стін і стелі, наявність пошкоджень покриття, а також загальну невідповідність окремих елементів приміщень належному рівню утримання.

Зазначені обставини впливають на умови проживання підопічних та свідчать про необхідність їх покращення.

З метою забезпечення належних умов проживання підопічних та приведення приміщень у належний стан, необхідно забезпечити проведення ремонтних робіт на першому поверсі житлового корпусу закладу.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у частині першій пункту 34 Восьмої Загальної доповіді [CPT/Inf (98) 12] зазначає, що заклади необхідно підтримувати у належним чином відремонтованому стані.

12. Під час відвідування встановлено, що у зв'язку з проведенням ремонтних робіт на третьому поверсі житлового корпусу підопічних тимчасово виселено з житлових кімнат та розміщено у приміщеннях загального користування, зокрема у коридорах і холі (фото 11, 12).

Розміщення підопічних у таких приміщеннях є неприпустимим, оскільки не забезпечує дотримання приватності, належних побутових та санітарно-гігієнічних умов проживання, а також свідчить про їх перебування у приміщеннях, не призначених для проживання.

За інформацією керівника закладу, орієнтовний строк завершення ремонтних робіт становить від півтора до двох місяців. Водночас протягом зазначеного періоду підопічні змушені перебувати в умовах, що не відповідають встановленим вимогам до проживання.

Таким чином, виявлено порушення підпункту 1 пункту 5 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957, відповідно до якого інтернат зобов'язаний забезпечувати належні умови проживання підопічних.

13. У ході аналізу виконання натуральних норм харчування виявлено невиконання затверджених показників за окремими групами продуктів. Зокрема, не забезпечено дотримання встановлених норм споживання борошна пшеничного та

картопляного, соків, риби, кисломолочних продуктів, творогу, сиру, сметани та інших продуктів.

Виявлені порушення свідчать про неналежне забезпечення збалансованого та повноцінного харчування підопічних, які перебувають на повному державному утриманні, та є порушенням вимог Натуральних добових норм харчування в інтернатних установах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації сфери управління Мінсоцполітики, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

14. Не всі приміщення ПНІ у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

у деяких кімнатах наявні необладнані пороги, що створюють перешкоди у пересуванні маломобільним підопічним (фото 13);

верхні і нижні сходи не промарковані та не контрастують у відношенні до інших сходиночок сходового маршруту і до горизонтальних площадок сходового маршруту (фото 14).

Порушення права володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

15. Хоча в інтернаті створено комісію для використання та обліку особистих коштів підопічних відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173 (далі – Порядок), встановлено, що кошти окремих недієздатних підопічних фактично не використовуються за призначенням, а накопичуються на їхніх банківських рахунках.

Так, на момент відвідування на рахунках окремих підопічних суми накопичень становлять близько 70 000 грн, що свідчить про неналежне використання цих коштів для забезпечення їхніх повсякденних потреб. Зазначене призводить до порушення прав таких підопічних, оскільки їхні потреби належним чином не забезпечуються, зокрема в частині придбання необхідних речей та послуг.

16. У порушення вимог пункту 7 Порядку розгляд звернень підопічних у закладі здійснюється несвоєчасно, зокрема один раз на три місяці, тоді як їх розгляд має проводитися щонайменше один раз на місяць або за потреби частіше.

Інші порушення.

17. У порушення статті 936 Цивільного кодексу України персонал зберігає оригінали документів підопічних без укладення договору зберігання (у формі заяви, розписки тощо).

18. У порушення пункту 4.14 Правил опіки і піклування, затверджених спільним наказом Державного комітету України у справах сім'ї і молоді, Міністерства освіти України, МОЗ, Міністерства праці і соціальної політики України від 26.05.1999 № 34/166/131/88 (далі – Правила опіки та піклування), органами опіки та піклування не здійснюється контроль за діяльністю опікунів і піклувальників, зокрема шляхом планових відвідувань осіб, які перебувають під опікою (піклуванням).

19. Відповідно до підпункту 1.7 пункту 1 Правил опіки та піклування органи опіки та піклування, зокрема, вирішують питання щодо встановлення і припинення опіки та піклування, здійснюють нагляд за діяльністю опікунів і піклувальників та забезпечують захист прав і законних інтересів осіб, які потребують опіки і піклування. Згідно з підпунктом 4.9 пункту 4 зазначених Правил, суми пенсій, допомоги, аліментів та інших доходів підопічного переходять у розпорядження опікуна і мають використовуватися виключно на його утримання.

Разом з тим, встановлено порушення прав недієздатної підопічної М., опікун якої фактично не виконує покладених на нього обов'язків, зокрема не підтримує зв'язок із підопічною та не бере участі у вирішенні питань захисту її прав і законних інтересів. При цьому опікун отримує 25% пенсії підопічної, однак не використовує ці кошти на її утримання, що є порушенням статей 67, 72 Цивільного кодексу України та підпункту 4.9 пункту 4 Правил опіки та піклування.

Незважаючи на це, органом опіки та піклування упродовж тривалого часу не вжито належних заходів реагування, зокрема щодо захисту майнових прав підопічної та вирішення питання про заміну опікуна. Водночас адміністрація інтернату також не зверталася до органу опіки та піклування з відповідним клопотанням щодо заміни опікуна, який неналежним чином виконує свої обов'язки, що не відповідає вимогам підпункту 9 пункту 70 Типового положення.

Унаслідок зазначеного підопічна М. упродовж тривалого часу позбавлена можливості користуватися належними їй коштами у розмірі 25% пенсії для задоволення базових потреб, придбання необхідних речей, засобів особистої гігієни, одягу, медикаментів та інших товарів і послуг.

20. Відповідно до статті 1 Конвенції про права осіб з інвалідністю, що є невід'ємною частиною національної системи захисту прав людини, особи з інвалідністю – це особи, які мають довготривалі фізичні, психічні, інтелектуальні чи сенсорні порушення, які у взаємодії з бар'єрами можуть обмежувати їхню повну і ефективну участь у житті суспільства на рівних засадах з іншими.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», прийнятого Верховною Радою України 19.12.2017, із законодавства України виключено термін «інвалід» і замінено терміном «особа з інвалідністю».

Проте у службовій документації закладу, зокрема у арматурних картках, використовуються терміни «інвалід», «психоневротик», «пристарілий», що є дискримінаційним і не відповідає вимогам чинного законодавства України та Конвенції про права осіб з інвалідністю.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Чернівецькій обласній військовій адміністрації забезпечити:

контроль за додержанням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності інтернату;

здійснення контролю за проведенням перевірок органами опіки та піклування щодо ймовірних порушень прав та інтересів осіб, визнаних недієздатними, які перебувають у закладі.

2. Хотинській міській раді забезпечити вжиття заходів щодо заміни опікунів, які неналежним чином виконують покладені на них опікунські обов'язки.

3. Обласній комунальній установі «Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат» забезпечити:

неухильне дотримання вимог Правил пожежної безпеки в Україні;

укомплектування медичної частини закладу, зокрема шляхом заповнення вакантних посад лікаря-психіатра та завідувача медичної частини, для належної організації медичної допомоги підопічним;

отримання від підопічних усвідомленої згоди на проведення психіатричного огляду;

оформлення довідок за формою первинної облікової документації № 511/о «Довідка про фіксацію тілесних ушкоджень» у всіх випадках виявлення у підопічних тілесних ушкоджень;

прийняття рішень про застосування обмежувальних заходів виключно на підставі індивідуальної оцінки психічного стану та поведінки підопічних, з належним медичним і правовим обґрунтуванням та документальним оформленням, а також розглянути питання щодо створення профільних відділень відповідно до стану здоров'я та індивідуальних потреб підопічних;

дотримання норм житлової площі на одну особу;

оновлення та доукомплектування прального комплексу відповідною кількістю прального обладнання;

заміну зношених ліжок, не допускати використання дерев'яних настилів під матрацами;

обладнання вікон житлових приміщень та харчоблоку захисними сітками від комах;

проведення ремонтних робіт у приміщеннях першого поверху житлового корпусу з метою створення належних умов проживання підопічних;

якнайшвидше завершення ремонтних робіт та відновлення належних умов проживання підопічних;

виконання натуральних норм харчування відповідно до встановлених вимог та посилити контроль за плануванням і фактичним забезпеченням підопічних продуктами харчування;

облаштування порогів у житлових приміщеннях відповідно до вимог доступності для маломобільних груп населення;

контрастне маркування верхніх і нижніх сходинок сходових маршів;

витрачання власних коштів недієздатних підопічних на їх особисті потреби;

розгляд звернень підопічних не рідше одного разу на місяць, а за потреби частіше;

зберігання оригіналів документів підопічних відповідно до статті 936 Цивільного кодексу України;

вжиття заходів щодо заміни опікунів, які неналежним чином виконують покладені на них опікунські обов'язки;

приведення службової документації закладу у відповідність до вимог чинного законодавства шляхом використання коректної термінології щодо осіб з інвалідністю.

Додатки: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу реалізації
національного превентивного
механізму в закладах соціального
забезпечення та освіти Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

Антон КРУЦЮК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони здоров'я України
14 лютого 2012 року № 110

МЕДИЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
Форма первинної облікової документації
№ 025/о

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ МОЗ України № _____

Найменування лікарського, іншого препарату, вакцини чи крові, еритроцитів, тромбоцитів, плазми, до фактичного введення: Медикаментозна сироватка свинячого походження проти грипу свиней

Найменування та кількість ліків (товарно-ціннісний опис): ОК 4 Хатикосеніс 1441

Код за СДРПОВ: 103.18.9.9.12

МЕДИЧНА КАРТА АМБУЛАТОРНОГО ХВОРОГО № _____

Код хворого: _____ Дата заповнення картки: 18.10.13 (число, місяць, рік)

1. Прізвище, ім'я, по батькові: _____

2. Стать: чоловік - 1, жінка - 2: _____

3. Місце проживання хворого: Хатикосеніс (село, місто, рай.)

4. Місце роботи, посада: _____

5. Діагностика групи (1-4): 2

6. Коментар: інвазія війни - 1; ушкодження війни - 2; учасники бойових дій - 3; інваліди - 4; учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС - 5; евакуйовані - 6; особи, які проживають на території зони радіоекологічного контролю - 7; діти, які народилися від батьків, які віднесені до 1, 2, 3 категорій осіб, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, із зони відлучення, а також відоселені із зони безумовного (обов'язкового) евакуйованого збройового відселення - 8; інші підлягають категорії - 9

9. Номер підлогового пошкодження: _____

10. Витрати на облік: _____ з прибутку _____ (число, місяць, рік) _____ (число, місяць, рік)

11. Витрати на облік: _____ (причина) _____ (причина)

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

фото 12

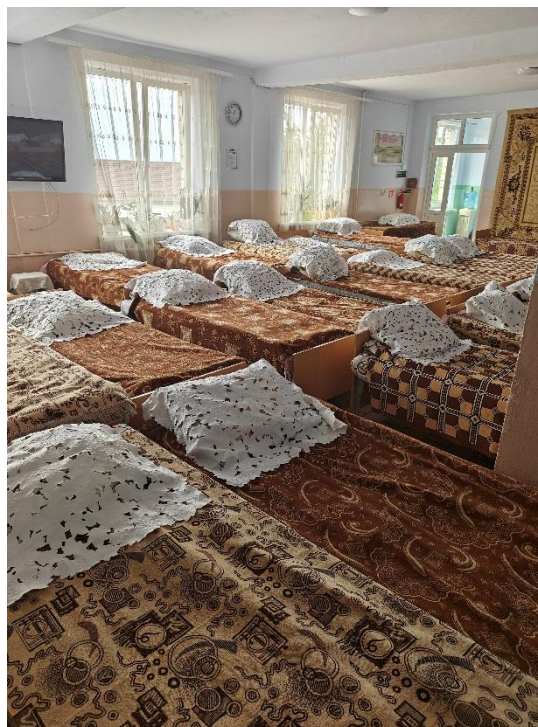

фото 13

фото 14

